

siden heraf har mulighed for at drive privat arkitektvirksomhed. Denne ordning er ikke dyr for Staten, og den betyder, at den enkelte bygningsinspektør ikke behøver udelukkende at leve af statsarbejde, hvilket igen vil sige, at ordningen åbner mulighed for decentralisering. For de pågældende arkitekter selv ligger der en forfriskelse i, at de ind imellem statsopgaverne kan arbejde på andre ting, og også virksomheden for Staten føles i højere grad som noget, hvori der kan ydes en personlig indsats, når betalingen sker på ikke-embedsmæssig basis. Det vides ikke, at det private arbejde for nogen bygningsinspektør har taget et sådant omfang, at han har forsømt sine statsopgaver. Den tungest vejende grund til at give de arkitekter, der bygger for Staten, adgang til privat arbejde, er dog sikkert den, at de fuldt kvalificerede arkitekter som regel gennem almindelig arkitektvirksomhed vil kunne tjene betydelig mere end, hvad der kan tilbydes dem i løn som tjenestemænd.

Der synes således at være god grund til at opretholde den nuværende ordning, og når man gør det, er det med det samme givet, at den for Staten (og andre) byggende arkitekt ikke tillige kan være beskæftiget med sådanne kontrollerende opgaver (materiale-tildeling, indstilling vedrørende dispensationer o. s. v.), der giver ham indflydelse på andre arkitekters arbejde, og derved stiller ham i et skævt forhold til kollegerne.

Endnu en grund til at foretage den angivne sondring ligger deri, at de for Staten byggende arkitekter bør have et mere direkte tilhørsforhold til Centraladministrationen end de kontrollerende arkitekter behøver at have. I endnu højere grad end de nuværende bygningsinspektører skal disse arkitekter arbejde for forskellige styrelser; af disse styrelser er endda nogle vant til at have egen arkitekt, fælles for hele landet, og de må derfor være interesserede i (og kan vel ventes at gøre deres tiltræden af nyordningen afhængig af), at forbindelsen er så direkte som muligt, og at der sikres dem størst mulig indflydelse på byggeriet. Medens altså de for Staten byggende arkitekter fremtidig (ligesom bygningsinspektørerne nu) bør stå direkte under Bygningsdirektoratet, kan der for de andre af Staten beskæftigede arkitekter godt indskydes en stedlig myndighed som mellemlid mellem dem og Centraladministrationen.

De særlige krav, der i henhold til det foran anførte må stilles til Statens bygningsvæsen — både påsningen af eksisterende bygninger og opførelse af nye — forekommer os ikke at være tilfredsstillende ved den i kommissionsbetænkningen angivne ordning, at vedligeholdelse og mindre byggearbejder forestås af amsarkitekter, medens byggearbejder af særlig art overdrages kgl. bygningsinspektører. Vi anser det ikke for nogen lykkelig løsning, at der indføres en sådan deling af opgaverne i de almindelige og de særlige. Der vil med en sådan ordning uvægerlig opstå vanskeligheder, hver gang det skal afgøres, om en foreliggende opgave hører til den ene eller anden art — man behøver blot at tænke på hvor ofte en ombygning må foretages i flere omgange, hvorved det kan hænde, at de enkelte led af udførelsen i og for sig er beskedne, medens det fuldt gennemførte arbejde i virkeligheden betyder en radikal ændring af bygværket. Den alvorligste ulempe vil dog ligge deri, at kontinuiteten i byggeriet brydes på en urimelig måde, der vil meget let gå værdier til spilde, når den, der vedligeholder et hus, ikke har føling med, hvad tanken var ved husets opførelse, og ligeledes når den, der vedligeholder eller foretager småændringer, ikke på længere sigt kan lægge planer for husets anvendelse og omformning frem i tiden.

Vi må derfor indstændigt råde til, at den foreliggende arbejdsmængde deles efter klare linier, således at man efter regler, der er ens for alle dele af landet og for alle størrelser og arter af opgaver, overlader arbejdet med nybygninger, vedligeholdelse og ombygninger til en række arkitekter, der har dette som deres opgave, og som er så vel egnede dertil som muligt, medens de andre former for arkitektarbejde overlades andre arkitekter, som beskæftiges udelukkende hermed. På denne måde vil der altså blive tale om to arter